

JOODSE SPOREN VAN DE FAMILIE LIBOVITZ IN OOSTENDE

door Ivan VAN HYFTE

Ik was verbaasd toen ik op mijn artikel over Joodse graven op het nieuw kerkhof (De Plate, 2000-4) veel vragen en reacties kreeg. Ook de Joodse tentoonstelling in de Venetiaanse Gaanderijen heeft mijn onderwerp ongewild in de belangstelling gebracht.

Eén reactie van een Plate-lid en zijn zoon, dhr. Pierre en Philippe KIMPE, steekt er boven uit en is mij de moeite waard om enkele leden van de Joodse gemeenschap in Oostende NOG meer tot leven te brengen.

Philippe doet het verhaal van zijn “nonkel David” en familie.

David LIBOVITZ (LEJBOWITS, LYBOWITS) werd op 29 juli 1877 (1) te Oostende geboren als zoon van Abraham LIBOWITZ (2), kleermaker in de “Galerie de la Reine n° 10” te Brussel en Henrika FRANK (3), toen 37 jaar.

Op 20 september 1898 wordt hij te Oostende ingeburgerd (4). Rond de eeuwwisseling leert hij zijn eerste vrouw van Iraans-Spaanse afkomst, Rachel ERZA, kennen. Het koppel krijgt 3 kinderen : Cecil (5), Olga (bij een auto-ongeval om het leven gekomen) en Claudine. Na de geboorte van hun jongste dochter was Rachel er niet zo goed aan toe en korte tijd nadien overleed ze.

Het is onduidelijk hoe David in die jaren aan de kost komt. De Annuaire d’Ostende van 1909 (PILAEIS) vermeldt hem als “employé d’hôtel, Boulevard Van Iseghem 60” (6). Het inkopen van wijnen voor het restaurant verklaart wellicht zijn zakelijke aanwezigheid in Parijs, waar zijn leven een verrassende wending neemt....

De Oostendse Gilberte HALLUMIEZ (7) is in de lichtstad bij haar nicht, Louise VERNAY voor een opleiding tot haarkapster. Hebben de twee elkaar leren kennen na het overlijden van Rachel ERZA? (8). Gissen doet misschien missen...

Hoe dan ook, in december 1940 trouwen ze in Elsene. De jonggehuwden (hij 63, zij 33) betrekken een appartement in Brussel wanneer ze door de Duitsers gearresteerd en opgesloten worden. Gilbertes zus, Edmée, is dan in allerijl met een “Zulassungsschein”, naar Oostende moeten komen om via de Burgerlijke Stad te bewijzen dat de jood David LIBOVITZ in een niet-Joodse familie was ingehuwd. Beiden kregen hun vrijheid terug...

Op 28-05-1954 komen David en Gilberte terug naar zee om bij Florence DECLERCQ, hun moeder en schoonmoeder, in te trekken.

De eens vermogende Jood sterft in 1959 nadat één van zijn vrienden met al zijn geld was gaan lopen; of was het – volgens sommige bronnen – een foutieve belegging in de verwarrende oorlogsjaren? Florence overlijdt in 1963 en Gilberte blijft in het ouderlijk huis wonen tot haar dood, begin jaren '90, nadat ze tien jaar als kapster les had gegeven in het oud-stempellokaal aan de Verenigde Natiënlaan, een afdeling van “de Stockholmstraat”.

Ook zijn oudere zus Rosette LEJBOWITS (9) ligt op het Israëliësch perk begraven (2000-8). Ik wist niet dat haar echtgenoot Aloïs (Moïse) LEVY (10) naast haar rust (2000-8).

Sinds 23-12-1899 woonde hij in de Sint Peterburgstraat 14 (nu Leon Spilliaertstraat). Hij is “docteur en droit” en “secrétaire du club du Kursaal” (11). Merkwaardig, maar niet uitzonderlijk, is de

vermelding in de Oostendse kiezerslijst van 1902 : hij heeft 3 stemmen voor de Provincie, de Kamer en de Senaat maar geen enkele voor de Gemeente.

Moïse en Rosette woonden in het sterfhuis van moeder Henrika FRANK, Koninklijkestraat 26, de vroegere Villa Teniers. Volgens de "Annuaire commercial, industriel et maritime d'Ostende et du littoral" van 1932 is er op dit adres een "Agence Immobilière van Moïse Levy" (11).

Joden hebben altijd wat gehad met handel en hotelwezen. Zo runde Rosettes en Davids zus, Frederika LIBOWITZ (12), een "pension de famille" in dezelfde Rue Royale op nummer 62, genaamd naar haar moeder "Pension Frank", de vroegere Villa des Glaieuls. Haar broer David heeft er als "hotelbediende" gewerkt en diens zoon Cecil heeft de familietraditie in ere gehouden want op de kiezerslijsten van 1932, 1933, 1935, 1938 en 1940 prijkt hij als "hotelhouder".

* * *

Met het overlijden van David in 1959 is de familie LIBOVITZ in Oostende geschiedenis geworden; er resten enkel nog sporen in de kieslijsten, de annuaires, de burgerlijke stand en...het Joodse kerkhof aan de Stuiverstraat.

Verwijzingen

- (1) Niet in 1976 zoals ik aanvankelijk schreef in 2000-9; Zie geboorteakte nr. 376 (Oostende).
- (2) Geboren te Szbriggá-Hrabocs in de toenmalige dubbelmonarchie Oostenrijk-Hongarije en overleden te Pittsburgh (USA) op 16-12-1898.
- (3) Geboren te König op 05-10-1840 in het toenmalige Duitse groothertogdom Hessen en overleden te Oostende op 26-10-1925 (akte-Oostende nr. 552). Zie 2000-6.
- (4) Kiezerslijst Oostende 1914-1915.
- (5) Ze moeten ook in Londen verbleven hebben want Cecil werd er geboren op 08-08-1904.
- (6) Idem kiezerslijst Oostende 1919.
- (7) Dochter van George en Florence HALLUMIEZ-DECLERCQ. Het echtpaar woonde in de Wellingtonstraat nr. 88. Hun schoonzoon was Florimond CORSELLIS, in 1954 mede-oprichter van de "Plate" en gehuwd met Fernande HALLUMIEZ.
- (8) Een andere mogelijkheid die de familie KIMPE naar voren brengt is dat, na Erza's dood, David met zijn dochtertje Claudine op kamers komt tijdens het zomerseizoen bij de familie HALLUMIEZ...
- (9) Geboren te Oostende op 27-07-1875 en overleden te Brussel op 02-12-1962.
- (10) Geboren te Namen op 04-10-1867 als zoon van Jacob LEVY en Babetta SIMON en overleden te Oostende op 04-10-1932.
- (11) Kiezerslijst Oostende 1902.
- (12) Geboren te Sint-Joost-ten-Node op 06-01-1871.